

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap
Institutionen för didaktik och lärares praktik

1GN008 Svenska II: Läs- och skrivinläring för undervisning i
förskoleklass och årskurs 1-3, 15 högskolepoäng

Swedish II: Reading and Writing for Teaching in Primary School,
Pre-school Class and Years 1-3, 15 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2011-08-29

Senast reviderad 2016-05-04 av Fakulteten för samhällsvetenskap. Språkligt förbättrad text, synkad med 1GN233 samt uppdaterad litteraturlista.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2017

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Matematik B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A. Eller: Matematik 2a/2b/2c, Naturkunskap 1b/1a1+1a2, Samhällskunskap 1b/1a1 + 1a2

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- visa sådana ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen i förskoleklass och årskurs 1-3
- observera, kartlägga, dokumentera och bedöma elevers läs- och skrivlärande i förhållande till de olika verksamheternas mål
- beskriva hur förutsättningar skapas för alla elever att lära och att utveckla läs- och skrivförmåga
- redovisa kunskaper om lekens betydelse för begynnande läs- och skrivlärande
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten för elever i förskoleklass och årskurs 1-3
- visa god språk- och textkompetens och medvetenhet om den egna läs- och skrivförmågan

Delkurs 1: Läs- och skrivprocessen, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete gällande hur elevers läs- och skrivförmåga utvecklas

- problematisera relationen mellan innehållet i verksamheten i förskoleklass och årskurs 1-3
- beskriva relationen mellan lek och lärande
- redogöra för hur läs- och skrivintresse utvecklas i utmanande språkmiljöer för förskoleklassen och årskurs 1-3
- redogöra för svenska språkets grundläggande struktur satt i relation till läs- och skrivprocesser
- identifiera och beskriva förutsättningar för god läs- och skrivutveckling för elever som har svenska som första- eller andraspråk
- visa ett ämnesdidaktiskt kunnande om elevers varierande sätt att tänka, förstå och lära inom området läs- och skrivutveckling

Delkurs 2: Läs- och skrivundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för hur lärare kan skapa lärandesituationer så att alla elever utvecklar läs- och skrivförmåga
- redogöra för elevers läs- och skrivutveckling med hänsyn tagen till ålder, kön och språklig bakgrund
- visa ett ämnesdidaktiskt kunnande gällande olika perspektiv på metoder och modeller samt analysera hur dessa perspektiv kan komma till uttryck i undervisningen i förskoleklass och årskurs 1-3
- uppmärksamma och identifiera hinder för elevers läs- och skrivutveckling
- observera, kartlägga, dokumentera och bedöma alla elevers läs- och skrivutveckling
- utifrån ett välgrundat teoretiskt resonemang göra såväl kort-, som långsiktig planering av läs- och skrivaktiviteter för elever i förskoleklass och årskurs 1-3

Innehåll

Avsikten är att de studerande ska tillägna sig fördjupade kunskaper om den grundläggande läs- och skrivprocessen. I kursen beaktas olika perspektiv på aktuell läs- och skrivforskning. I kursen synliggörs och problematiseras relationen mellan målstyrt arbete, lek och undervisning. Stor vikt läggs vid att de studerande ska förvärva en beredskap att möta och förstå hur elever, på såväl första- som andraspråk, utvecklar läs- och skrivförmåga. I kursen behandlas också sociala och kulturella aspekter på inläring och undervisning i läsning och skrivning. Tidiga insatser för att förebygga läs- och skrivsvårigheter studeras och diskuteras. Vidare fokuseras förmågan att didaktiskt arbeta med och reflektera över läs- och skrivinläringens innehåll och undervisningens utformning i förskoleklass och årskurs 1-3.

I kurserna ingår fältstudier för att därigenom stärka kopplingen till utbildningens praktik.

Professionsbas och professionell progression

Kursen betonar vikten av att, med utgångspunkt i styrdokumentet, kunna redogöra för svenskämnetns struktur och centrala begrepp kopplade till grundläggande färdigheter. Kursen innefattar moment kring hur innehållet i svenskämnet kan relateras till genus, klass och språklig bakgrund. Vidare presenteras olika typer av dokumentation och bedömning av elevers kunskap i ämnet. Kursen behandlar också olika typer av läromedel och dess användbarhet i undervisningen. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser att bidra till den studerandes kommunikativa förmåga i lyssnande, talande och skrivande. Vid undervisning som på schemat markerats som seminarium eller metodikpass gäller obligatorisk närvaro.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen introduceras intervju som metod och på så sätt får studenten träna på att samtala med elever. Den studerande genomför, bearbetar och redovisar sina elevintervjuer. Den studerande ska också kunna redovisa resultat från forskning med relevans för ämnet och professionen. I samband med detta ska den studerande kunna

relevans för ämnet och professionen. I samband med detta ska och studerande kunna formulera problemställningar av relevans för ämnet och professionen samt samla in, bearbeta och kommunicera iakttagelser.

Delkurs 1 Läs- och skrivprocessen 7,5 högskolepoäng

I delkursen problematiseras såväl relationen kring lek och lärande som relationen mellan förskoleklassens och den obligatoriska skolans olika uppdrag. I kursen behandlas teoretiska och didaktiska perspektiv på läs- och skrivutveckling. Dessa inkluderar läs- och skrivprocesser samt läsförståelse och strategier för att tolka texter av olika slag. Kursen beaktar förutsättningar för god läs- och skrivutveckling vilket innefattar faktorer såväl kopplade till individ som kontext. Relationen mellan begrepps- och ordförrådsutveckling och läs- och skrivförmåga studeras och diskuteras.

Delkurs 2 Läs- och skrivundervisning 7,5 högskolepoäng

Delkursen åskådliggör och problematiserar arbetssätt, metoder och modeller för att främja läs- och skrivutvecklingen. Utifrån skolans styrdokument fokuseras planering av läs- och skrivundervisning, kartläggning samt bedömning av elevernas läs- och skrivutveckling. I sammanhanget sker analyser av elevtexter och lärobokstexter. Delkursen avser också att göra studenten uppmärksam på elever som uppvisar svårigheter i sitt läs- och skrivlärande samt utifrån detta reflektera över orsaker och möjliga insatser.

Undervisningsformer

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, seminarier, enskilda och gruppvisa uppgifter, metodikpass samt fältstudier. Kursens arbetsformer förutsätter delaktighet och engagemang.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. För betyget Väl godkänd krävs betyget Väl godkänd på på båda delkurserna.

Kursen examineras genom muntliga redovisningar individuellt och i grupp, skriftlig tentamen, individuella inlämningsuppgifter samt aktiv närvaro på seminarier och fältstudier.

Delkurs 1 examineras genom skriftlig tentamen och muntliga redovisningar under seminarier och metodikpass.

Delkurs 2 examineras genom skriftligt utvecklingsarbete och muntliga redovisningar under seminarier och metodikpass.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den studerande.

Kursen ingår i grundlärarprogrammet.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturlista Delkurs 1 - Läs- och skrivprocessen 7,5 hp

Ämnesdidaktisk litteratur

Alatalo, Tarja. (red.) (2016). *Läsundervisningens grunder*. Malmö: Glerups, (271 s).

Herrlin, Katarina., Frank, Elisabeth & Ackesjö, Helena. (2012). *Förskoleklassens*

didaktik. Möjligheter och utmaningar. Stockholm: Natur och Kultur, (205 s).

Lundberg, Ingvar. (senaste upplagan). *Bornholmsmodellen. Vägen till läsning. Språklekar i förskoleklass.* Stockholm: Natur och Kultur. (142 s)

Lundberg, Ingvar. & Reichenberg, Monica. (Senaste upplagan). *Vad är lättläst?* Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, (96 s).

Lundgren, Ulf. P., Säljö, Roger. & Liberg, Caroline. (red). (Senaste upplagan). *Lärande, skola, bildning.* Stockholm: Natur & Kultur, (kap 8; 20 s).

Skolverket. (2008). *Nya språket lyfter.* Stockholm: Skolverket, (83 s).

Taube, Karin. (Senaste upplagan). *Läsinlärning och självförtroende.* Stockholm: Nordstedts akademiska förlag, (143 s).

Vetenskapliga artiklar tillkommer.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument. Se www.skolverket.se

Litteratur kopplat till skrivutveckling och SvA hämtas via Legilexi.se

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Läs- och skrivundervisning 7,5 hp

Ämnesdidaktisk litteratur

Alatalo, Tarja. (red.) (2016). *Läsundervisningens grunder.* Malmö: Glerups, (271 s).

Chambers, Aidan. (Senaste upplagan). *Böcker inom oss. Om boksamtal.* Stockholm: Norstedts, (170 s).

Lundberg, Ingvar. & Herrlin, Katarina. (Senaste upplagan). *God läsutveckling - kartläggning och övningar.* Stockholm: Natur & Kultur, (78 s).

Lundberg, Ingvar (Senaste upplagan). *Läsningens psykologi och pedagogik.* Stockholm: Natur & Kultur, (192 s).

Skolverket. (2008). *Nya språket lyfter.* Stockholm: Skolverket, (83 s).

Wennås, Birgitta. (Senaste upplagan). *Processkrivning.* Stockholm: Förlagshuset Gothia, (72 s).

Westlund, Barbro. (Senaste upplagan). *Att undervisa i läsförståelse. Lässtrategier och studieteknik för de första skolåren.* Stockholm: Natur och Kultur, (351 s).

Kompendium kopplat till moment kring läs- och skrivsvårigheter, (ca 100 s).

Vetenskapliga artiklar tillkommer.

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument. Se www.skolverket.se